

**CHET TIL O'RGATISHDA RAQAMLI TA'LIM PLATFORMALARI
(QUIZLET, DUOLINGO, KAHOOT) ORQALI KOMMUNIKATIV
KOMPETENSIYANI OSHIRISH VA ULARNING O'RNI**

Ilmiy rahbar : Xaydarova Shoira Toxir qizi

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali Psixologiya fakulteti Filologiya va tillarni o'qitish (ingliz tili) yo'nalishi

Talaba : Xaydarova Madina Ibrohim qizi

madinaxaydarova90@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada chet tilini o'qitish jarayonida raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish masalasi yoritiladi. Xususan, Quizlet, Duolingo va Kahoot kabi raqamli ta'lim platformalarining o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Ushbu vositalar orqali til o'rganish jarayoni yanada interaktiv, qiziqarli va samarali bo'lishi, o'quvchilarning nutqiy faolligi, lug'at boyligi hamda muloqot ko'nikmalarini oshirish imkoniyati ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: kommunikativ kompetensiya, raqamli resurslar, chet tilini o'qitish, Quizlet, Duolingo, Kahoot.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida chet tilini o'rgatishda asosiy maqsad faqat grammatik qoidalarni o'zlashtirish emas, balki o'rganilayotgan tilda erkin va samarali muloqot qila olishdir. Shu nuqtai nazardan, kommunikativ kompetensiyani shakllantirish chet tilini o'qitishning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy chet tili ta'limida asosiy e'tibor o'quvchilarning grammatik bilimlarini shakllantirishdan ko'ra, ularni real kommunikativ vaziyatlarda til vositalaridan samarali foydalana olish darajasiga yetkazishga qaratilmoqda. Shu bois kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish chet tilini o'qitishning ustuvor maqsadlaridan biri sifatida qaraladi. So'nggi yillarda ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarning faol joriy etilishi ushbu maqsadga erishishda yangi imkoniyatlarni yaratdi. Xususan, Quizlet, Duolingo va Kahoot kabi raqamli platformalar o'quvchilarning til o'rganish

jarayonidagi faolligini oshirib, ularni muloqotga yo'naltirilgan mashg'ulotlarga jalb etmoqda (Richards, 2006).

Raqamli ta'lim platformalari orqali kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish

Chet tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlarida kommunikativ kompetensiya markaziy o'rin egallaydi. Ushbu tushuncha o'rganilayotgan tilda nafaqat grammatik jihatdan to'g'ri, balki vaziyatga mos, mantiqiy va samarali muloqot qila olish qobiliyatini anglatadi. Kommunikativ kompetensiya lingvistik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik tarkibiy qismlardan iborat bo'lib, ularning uyg'un rivojlanishi o'quvchining tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olishiga xizmat qiladi (Hymes, 1972; Canale & Swain, 1980).¹O'zbek olimlari ham chet tilini o'qitishda kommunikativ yondashuvning ahamiyatini ta'kidlab, o'quvchi shaxsini faol nutqiy faoliyatga jalb etish zarurligini qayd etadilar (Jalolov, 2012; G'ofurov, 2018).²

An'anaviy darslarda kommunikativ kompetensiyani to'liq shakllantirish ba'zan cheklangan imkoniyatlar sababli murakkablashadi. Shu sababli raqamli texnologiyalar va interaktiv platformalar chet tilini o'qitishda muhim vosita sifatida maydonga chiqmoqda. Raqamli resurslar o'quvchilarga mustaqil o'rganish, takrorlash va muloqot jarayonida faol ishtirok etish imkonini berib, tilni tabiiy muhitga yaqin sharoitda egallashga yordam beradi (Richards, 2006).³Bu jarayonda kommunikativ kompetensiya bosqichma-bosqich va samarali shakllanadi.

Quizlet platformasining imkoniyatlari

Quizlet, Duolingo va Kahoot kabi raqamli platformalar chet tilini o'qitishda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali vositalar hisoblanadi. Quizlet platformasi, avvalo, lug'at boyligini oshirishga yo'naltirilgan bo'lib, so'z va iboralarni kartochkalar, testlar hamda interaktiv mashqlar orqali o'zlashtirish imkonini beradi. Lug'at zahirasi kengayishi o'quvchilarning fikrini

---

¹ Kommunikativ kompetensiya lingvistik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik tarkibiy qismlardan iborat bo'lib, ularning uyg'un rivojlanishi o'quvchining tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olishiga xizmat qiladi (Hymes, 1972; Canale & Swain, 1980).

² O'zbek olimlari ham chet tilini o'qitishda kommunikativ yondashuvning ahamiyatini ta'kidlab, o'quvchi shaxsini faol nutqiy faoliyatga jalb etish zarurligini qayd etadilar (Jalolov, 2012; G'ofurov, 2018).

³ Raqamli resurslar o'quvchilarga mustaqil o'rganish, takrorlash va muloqot jarayonida faol ishtirok etish imkonini berib, tilni tabiiy muhitga yaqin sharoitda egallashga yordam beradi (Richards, 2006).

aniq va ravon ifodalashiga zamin yaratadi, bu esa kommunikativ kompetensiyaning muhim asosi hisoblanadi (Nation, 2001).⁴⁵

Duolingo platformasining imkoniyatlari

Duolingo platformasi esa chet tilini mustaqil va uzluksiz o'rganishga yo'naltirilgan bo'lib, unda nutqiy faoliyatning barcha turlari — tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish integratsiyalashgan holda rivojlantiriladi. Mashqlarning kundalik hayotiy vaziyatlarga asoslanganligi o'quvchilarni real muloqotga tayyorlaydi hamda ularning chet tilida gapirishga bo'lgan ishonchini oshiradi (Krashen, 1985). O'zbek tadqiqotchilarining fikricha, bunday platformalar o'quvchining mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirib, darsdan tashqari ta'lim samaradorligini oshiradi (Xudoyberganova, 2020).⁶

Kahoot platformasining imkoniyatlari

Kahoot platformasi ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan samarali foydalanishga asoslangan interaktiv o'quv muhiti yaratadi. Ushbu platforma viktorinalar, testlar va o'yin elementlari orqali dars jarayonini faollashtirib, o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Xususan, chet tilini o'qitish jarayonida Kahoot o'quvchilarni savollarga tezkor va aniq javob berishga undab, ularning leksik va grammatik bilimlarini amaliy nutq jarayonida qo'llash imkonini yaratadi. Platformaning muhim afzalliklaridan biri — guruhli musobaqalar asosida tashkil etilgan faoliyat bo'lib, bu jarayonda o'quvchilar o'zaro hamkorlik va raqobat muhitida muloqotga kirishadilar. Natijada til tabiiy kommunikativ vaziyatda qo'llanilib, o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalari rivojlanadi. Shuningdek, real vaqt rejimida beriladigan fikr-mulohazalar (feedback) o'quvchilarga o'z bilim darajasini baholash va xatolar ustida ishlash imkonini beradi.

Kahoot platformasidan foydalanish o'quvchilarning darsdagi ishtirokini faollashtiribgina qolmay, ularning mustaqil fikrlash, tezkor qaror qabul qilish va kommunikativ vazifalarni bajarish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Natijada

---

⁵ . Lug'at zahirasining kengayishi o'quvchilarning fikrini aniq va ravon ifodalashiga zamin yaratadi, bu esa kommunikativ kompetensiyaning muhim asosi hisoblanadi (Nation, 2001).⁵

⁶ O'zbek tadqiqotchilarining fikricha, bunday platformalar o'quvchining mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirib, darsdan tashqari ta'lim samaradorligini oshiradi (Xudoyberganova, 2020).

o'quvchilarning nutqiy faolligi sezilarli darajada oshib, kommunikativ kompetensiyasi mustahkamlanadi, bu esa chet tilini o'rganish samaradorligini ta'minlaydi (Ur, 2012).

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, raqamli resurslardan, xususan, Quizlet, Duolingo va Kahoot platformalaridan maqsadli va tizimli foydalanish chet tilini o'qitishda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu platformalar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil va faol o'rganishga undaydi hamda tilni real muloqot jarayonida qo'llash imkonini kengaytiradi. Raqamli texnologiyalarni an'anaviy ta'lim bilan uyg'unlashtirish orqali chet tilini o'qitish samaradorligini oshirish va zamonaviy ta'lim talablariga mos kadrlar tayyorlash mumkin.

Reference

1. Dudeney, G., & Hockly, N. (2016). *Digital learning in language teaching*. Pearson Education.
2. Godwin-Jones, R. (2018). Using mobile technology to develop language skills and cultural understanding. *Language Learning & Technology*, 22(3), 1–17.
3. Hymes, D. (1972). On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Penguin.
4. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47.
5. Jalolov, J. J. (2012). *Chet tillarni o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'qituvchi.
6. G'ofurov, B. X. (2018). *Chet tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv*. Toshkent: Fan.
7. Krashen, S. (1985). *The input hypothesis: Issues and implications*. Longman.
8. Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
9. Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.
10. Ur, P. (2012). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge University Press.